

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Miluše Doškové a soudců JUDr. Barbary Pořízkové a JUDr. Karla Šimky v právní věci žalobce **P. I. S. C., s. r. o.**, zastoupeného JUDr. Milanem Zábržem, advokátem se sídlem v Brně, nám. Svobody 10, proti žalovanému **Magistrátu města Brna, odboru územního a stavebního řízení**, se sídlem v Brně, Malinovského nám. 3, o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 21. 12. 2005, č. j. 29 Ca 160/2005 - 11,

t a k t o :

Usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 21. 12. 2005, č. j. 29 Ca 160/2005 - 11, **se zrušuje** a věc **se mu vrací** k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobce (dále jen „stěžovatel“) se včas podanou kasační stížností ze dne 25. 1. 2006, doručenou Nejvyššímu správnímu soudu dne 25. 5. 2006, domáhá zrušení shora označeného usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 21. 12. 2005, kterým bylo řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ve věci rozhodnutí č. j. OÚSŘ U 05/20541/Šk zastaveno pro nezaplacení soudního poplatku podle ustanovení § 9 odst. 1) zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů. V kasační stížnosti se stěžovatel opírá o důvod uvedený v ustanovení § 103 odst. 1 písm. e) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, (dále jen „s. ř. s.“), tedy nezákonnost rozhodnutí o odmítnutí návrhu nebo o zastavení řízení.

Stěžovatel v kasační stížnosti nesouhlasí s důvody, pro něž bylo řízení o žalobě zastaveno, protože v době, kdy mu bylo doručováno usnesení, kterým jej soud vyzýval k zaplacení doplatku soudního poplatku, byl jednatel společnosti mimo území České republiky. Po dobu jeho nepřítomnosti byla přijímáním a vyzvedáváním poštovních zásilek pověřena paní I. S., bytem M. 31, B.. V době od 6. 10. 2005, kdy byla zásilka uložena k

vyzvednutí, až do 17. 10. 2005, kdy bylo dle názoru krajského soudu stěžovateli usnesení obsahující výzvu doručeno fikcí, také jmenovaná poštovní zásilky adresované obchodní společnosti P. I. S. C., s. r. o., přebírala a vyzvedávala na poště. Podle jejího tvrzení však předmětná soudní zásilka mezi nimi nebyla. Tuto skutečnost je jmenovaná ochotna soudu potvrdit, bude-li k tomu soudem vyzvána. Stěžovatel navíc zastává názor, že napadené rozhodnutí je k němu nepřiměřeně tvrdé. Uhrazení poplatku v poloviční výši nebylo úmyslné, jednalo se o pouhý omyl, a stěžovatel se domníval, že zaplatil poplatek v plné výši. Uhrazením soudního poplatku, byť v neúplné výši, dal stěžovatel jasně najevo, že má zájem na soudním projednávání věci. Kdyby na projednávání věci neměl enormní zájem, nemusel soudní poplatek hradit hned při podání návrhu, ale mohl počkat až na výzvu soudu, jak to většina žalobců dělá, a poté se rozhodnout, zda jej uhradí či nikoliv. Protože tak stěžovatel neučinil, a uhradil poplatek, byť jen částečně, již při podání návrhu, připadá mu postup soudu vůči němu nepřiměřeně tvrdý, zejména s ohledem na obsah jeho žalobního návrhu.

S ohledem na výše uvedené navrhuje stěžovatel napadený rozsudek zrušit a věc vrátit krajskému soudu k dalšímu řízení.

Nejvyšší správní soud z předloženého spisu zjistil, že žaloba proti výše specifikovanému rozhodnutí žalovaného byla ke Krajskému soudu v Brně podána dne 14. 6. 2005, a při podání této žaloby byl kolkem uhrazen soudní poplatek ve výši 1000 Kč. Protože však podle položky 14a bodu 2 písm. a) Sazebníku soudních poplatků, který je přílohou k zákonu č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, ve znění platném ke dni podání žaloby, činí poplatková povinnost za žalobu nebo jiný návrh ve věcech správního soudnictví 2000 Kč, usnesením č. j. 29 Ca 160/2005 - 7 ze dne 12. 9. 2005 vyzval soud žalobce, aby ve lhůtě 10-ti dnů ode dne doručení tohoto usnesení zaplatil doplatek na soudním poplatku ve výši 1 000 Kč. Z poštovních obálek, které jsou přiloženy ke spisu, plyne, že soud nedoručoval dotčené usnesení prostřednictvím držitele poštovní licence, ale prostřednictvím vlastního soudního doručovatele. Pokus o doručení soud učinil celkem dvakrát, a to poprvé dne 6. 10. 2005, podruhé pak 21. 11. 2005, což je průkazné z datovaných razítek na obou poštovních obálkách. Je z nich také patrné, že obě zásilky byly uloženy na soudě k vyzvednutí; první z nich do 21. 10. 2005, druhá pak do 6. 12. 2005. Z obou záznamů pak vyplývá, že adresátovi nebyla zanechána výzva, aby si zásilku v úložní době vyzvedl. Z předtištěného textu a dalších doplněných záznamů na soudní obálce je nepochybné, že adresát nebyl zastižen ani 6. 10. 2005, ani 21. 11. 2005, a výzva, aby si zásilku vyzvedl, mu nebyla zanechána z důvodu, že firma na uvedené adrese dle názoru soudního doručovatele nesídlí. Tento důvod v obou případech, kdy byl učiněn pokus zásilku doručit, uvedl soudní doručovatel vlastní rukou na obálku, opatřil tento zápis razítkem se svým jménem, a podepsal. Protože stěžovatel soudní poplatek ve stanovené lhůtě nezaplatil, soud dne 21. 12. 2005 řízení usnesením podle ustanovení § 47 písm. c) s. ř. s. a ustanovení § 9 odst. 1 zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích (dále jen „zákon o soudních poplatcích“) řízení zastavil, a zároveň rozhodl o vrácení zaplacené poloviny soudního poplatku ve výši 1000 Kč. V odůvodnění uvedl, že podle položky 14a bodu 2. písm. a) Sazebníku soudních poplatků činí soudní poplatek za žalobu nebo jiný návrh na zahájení řízení ve věcech správního soudnictví proti rozhodnutí správního orgánu 2000 Kč, a že tento poplatek je podle ustanovení § 4 odst. 1 písm. a) a § 7 odst. 1 zákona o soudních poplatcích splatný vznikem poplatkové povinnosti, tedy podáním návrhu na zahájení řízení. Dále soud uvedl, že doručoval usnesení obsahující výzvu k zaplacení nedoplatku soudního poplatku na adresu sídla stěžovatele, která je zapsána v obchodním rejstříku, a která souhlasí s adresou na razítku stěžovatele i na hlavičce listiny, na níž bylo učiněno podání k soudu. Podle názoru soudu bylo proto usnesení stěžovateli doručeno fikcí dne 17. 10. 2005, bylo mu tedy doručeno řádně, a soudní

poplatek přesto nebyl ve stanovené lhůtě zaplacen. Usnesení o zastavení řízení bylo doručeno stěžovateli dne 23. 1. 2006, a to tak, že tentokrát mu byla soudním doručovatelem zanechána na adrese jeho sídla výzva k vyzvednutí zásilky dne 20. 1. 2006. Zásilku pak převzala dne 23. 1. 2006 jednatelka společnosti P. I. S. C., s. r. o., paní I. S., která řádné převzetí podepsala.

Nejvyšší správní soud nejprve posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že kasační stížnost je podána včas, jde o rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost přípustná, a stěžovatel je zastoupen advokátem.

Nejvyšší správní soud poté přezkoumal napadené usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 21. 12. 2005 v rozsahu důvodů uplatněných v kasační stížnosti (§ 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s.). Stěžovatelem uplatněné důvody namítají nezákonnost rozhodnutí o zastavení řízení. Nejvyšší správní soud po přezkoumání všech skutkových okolností, které vyplynuly ze soudního spisu, dospěl k názoru, že právní fikci řádného doručení podle ustanovení § 46 odst. 5 a 6 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „o. s. ř.“), který se v souladu s ustanovením § 42 odst. 5 s. ř. s. použije i ve správním soudnictví, nelze v tomto případě uplatnit. Z informativního výpisu z obchodního rejstříku, který získal Nejvyšší správní soud z internetu, je patrné, že obchodní společnost P. I. S. C., s. r. o. má jako sídlo zapsanu adresu Š. 7, okres B. – m., již od 5. května 1997, a až dosud nebyla provedena v adrese sídla společnosti žádná změna. V tomto ohledu Nejvyšší správní soud souhlasí s názorem Krajského soudu v Brně, že jde bezpochyby o adresu, na kterou mělo být usnesení o zastavení řízení doručeno. Pokud však adresát na daném místě v době doručování nebyl zastížen, a nebyla mu na tomto místě zanechána ani výzva k tomu, aby si předmětnou zásilku ve stanovené lhůtě vyzvedl na konkrétním soudě, nemůže Nejvyšší správní soud přisvědčit názoru krajského soudu, že bylo řádně doručeno. Pokud totiž dvakrát po sobě soudní doručovatel dospěl, ať již z jakéhokoli důvodu, k závěru, že jmenovaná obchodní společnost na uvedené adrese nesídlí, pak je zřejmé, že se stěžovatel o zásilce obsahující výzvu k zaplacení doplatku soudního poplatku nemohl dozvědět. Tomu, že doručení této výzvy trpělo vadou, resp. že o jejím řádném doručení lze mít důvodné pochybnosti, napovídá i skutečnost, že pozdější usnesení o zastavení řízení bylo adresátovi bez problémů doručeno prostřednictvím téhož soudního doručovatele a mezi posledním neúspěšným pokusem o doručení a doručením úspěšným navíc uplynula relativně krátká doba, která nebyla delší než 3 měsíce. Dle názoru Nejvyššího správního soudu bylo zastavením řízení a uplatněním fikce doručení v tomto posuzovaném případě ze strany krajského soudu stěžovateli upřeno právo účinně se domáhat ochrany svých subjektivních práv, a to přesto, že je nesporné, že soudní poplatek je splatný vznikem poplatkové povinnosti již ve chvíli podání návrhu na zahájení řízení, a to v plné výši. Protože však zaplacení soudního poplatku je právní skutečností, která se svými důsledky přibližuje podmínkám řízení, a může tak v některých konkrétních případech zásadně omezit právo na přístup k soudu, zákon o soudních poplatcích v platném znění umožňuje předejít následkům nezaplacení soudního poplatku tím, že dává navrhovateli možnost zaplatit soudní poplatek, resp. jeho doplatek, až na základě výzvy soudu ve lhůtě soudem stanovené podle ustanovení § 9 odst. 1 a 2 zákona o soudních poplatcích, případně zaplatit jej ještě předtím, než usnesení o zastavení řízení nabude právní moci (ustanovení § 9 odst. 7 téhož zákona).

Již v minulosti se Nejvyšší správní soud postavil ve svém rozsudku ze dne 3. 2. 2005 č. j. 2 Azs 437/2004 - 69 na stanovisko, že: „*důsledky nesprávného závěru doručujícího orgánu o tom, že se adresát v místě doručování zdržuje, nejsou neodvratné. Zjistí-li soud dodatečně, že se adresát v místě doručování v rozhodné době nezdržoval, fikce doručení písemnosti se neuplatní*“. Platí-li toto pravidlo ochraňující adresáta v případě, že mu byla

uložena výzva v místě, kde se fakticky nezdržuje, musí platit *a contrario* také v případě, kdy mu výzva naopak nebyla uložena v místě, kde se adresát nebo jeho zástupce (v tomto případě jednatelka společnosti pověřená přebíráním poštovních zásilek) prokazatelně zdržuje. Také Ústavní soud ve svém nálezu ze dne 1. 10. 2002, sp. zn. II. ÚS 92/01, č. 115 vyslovil názor, že: „*právní fikce coby nástroj odmítnutí reality právem je nástrojem výjimečným. Aby mohla svůj účel (dosažení právní jistoty) splnit, musí respektovat všechny náležitosti, které s ní zákon spojuje. Nejsou-li všechny právní náležitosti splněny, není soud oprávněn naplnění fikce konstatovat (viz čl. 2 odst. 2 Listiny základních práv a svobod), podle něhož lze uplatňovat státní moc jen v případech a mezích stanovených způsobem, který zákon stanoví)... Pojmovým znakem právní fikce je disparita mezi realitou a právem. Vadné doručení nemůže být použitím právní fikce zhojeno, protože se osoba, již je doručováno, o doručované písemnosti nedozví, a účel doručení tak není reálně naplněn... Je-li účelem fikce náhradního doručení posílení právní jistoty, je vyvození právní fikce doručení v situaci, kdy bylo doručováno vadně, postupem, jenž právní jistotu nechrání, ale naopak oslabuje.*“ V případě pochybností o řádném doručení zásilky se Nejvyšší správní soud musí podle obecně uznávaného pravidla „*in dubio pro reo*“ přiklonit na stranu toho subjektu, jehož práva mohou být ohrožena.

Na základě výše uvedeného dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že kasační stížnost je důvodná a shledal, že napadené usnesení je nezákonné ve smyslu ustanovení § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. Proto napadené usnesení Krajského soudu v Brně č. j. 29 Ca 160/2005 - 11 podle ustanovení § 110 odst. 1 s. ř. s. zrušil a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení.

O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodne podle ustanovení § 110 odst. 2 s. ř. s. příslušný krajský soud v novém rozhodnutí.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 12. října 2006

JUDr. Miluše Došková
předsedkyně senátu